

Protokół

z trzynastego posiedzenia grupy roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w dniu 20 maja 2022 r.

W dniu 20 maja 2022 r. odbyło się trzynaste posiedzenie grupy roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich. Z uwagi na stan zagrożenia epidemicznego SARS-CoV-2 spotkanie grupy roboczej zostało przeprowadzone w formule online. Zgodnie z obowiązującym zarządzeniem w posiedzeniu wzięli udział przedstawiciele jednostki centralnej KSOW i jednostek regionalnych KSOW, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwa Finansów, Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, Związku Powiatów Polskich, Polskiej Sieci LGD. W spotkaniu uczestniczyły 44 osoby.

Ad 1. Pani Justyna Adamska, dyrektor Departamentu Pomocy Technicznej w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, powitała uczestników i otworzyła XIII posiedzenie grupy roboczej do spraw KSOW.

Pani Iza Komorowska, sekretarz grupy roboczej do spraw KSOW poinformowała, że po sprawdzeniu listy osób, w tym osób z prawem głosu, które zalogowały się na spotkanie w formule online, jest wymagana liczba osób i można przystąpić do głosowania nad przyjęciem uchwał przewidzianych na tym posiedzeniu zgodnie z porządkiem obrad. Następnie pani Komorowska poinformowała, że głosowanie członków grupy roboczej do spraw KSOW odbędzie się poprzez głosowanie, kto jest przeciw przyjęciu uchwały, a w następnej kolejności – kto wstrzymał się od głosu. Osoby głosujące za przyjęciem uchwały będą wyliczone poprzez odjęcie od osób z prawem głosu – osób przeciw i wstrzymujących się od głosu. Ze względów technicznych oddanie głosu przez osobę uprawnioną odbędzie się poprzez zabranie głosu podanie imienia i nazwiska, instytucji którą reprezentuje oraz podanie informacji, czy jest przeciw przyjęciu uchwały, albo czy wstrzymała się od głosu.

Następnie pani Justyna Adamska przedstawiła porządek obrad oraz zarządziła głosowanie za przyjęciem porządku obrad, który został przyjęty przez aklamację.

Spotkanie przebiegało według następującego porządku:

1. Otwarcie posiedzenia przez panią Justynę Adamską dyrektora Departamentu Pomocy Technicznej w MRiRW, przewodniczącą grupy roboczej do spraw KSOW.
2. Informacja na temat rocznego sprawozdanie z realizacji planu działania KSOW na lata 2014-2020 za rok 2021

– Anna Radzikowska, JC KSOW, CDR.

Dyskusja i głosowanie nad uchwałą w sprawie projektu sprawozdania rocznego z realizacji planu działania KSOW na lata 2014-2020 za rok 2021.

3. Prezentacja dwuletniego planu operacyjnego KSOW na lata 2022-2023
– Anna Radzikowska, JC KSOW, CDR.

Dyskusja i głosowanie nad uchwałą w sprawie akceptacji dwuletniego planu operacyjnego KSOW na lata 2022-2023.

4. Plan operacyjny na lata 2022-2023 – operacje własne i partnerskie w 2023 roku

– Ryszard Kogut zastępca dyrektora, Departament Pomocy Technicznej w MRiRW.

5. Informacje na temat Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich+ w nowej perspektywie finansowej na lata 2023-2027.

– Ryszard Kogut zastępca dyrektora, Departament Pomocy Technicznej w MRiRW.

6. Wolne wnioski, sprawy różne. Podsumowanie, ustalenie wniosków i zakończenie posiedzenia.

Ad 2. Zgodnie z porządkiem obrad pani Anna Radzikowska z jednostki centralnej KSOW, przedstawiła sprawozdanie roczne z realizacji planu działania KSOW na lata 2014-2020 za rok 2021 (stan na 31.12.2021). Sprawozdanie zawierało informację na temat przebiegu realizacji działań KSOW w ujęciu finansowym i ilościowym, wykorzystania środków w ramach schematu II pomocy technicznej w danym roku oraz narastająco od początku Programu, tj. od roku 2015. Do dnia 31 grudnia 2021 roku na operacje własne, partnerów KSOW oraz na funkcjonowanie wydatkowano w okresie sześć i pół roku ponad 280 mln złotych, co stanowi prawie 55% dostępnego limitu. Pozostało 235 mln złotych, które należy wydatkować w ciągu kolejnych trzech i pół roku. Biorąc pod uwagę rok 2021, w którym nastąpił znaczny wzrost wydatkowanych środków, pomimo panującej jeszcze pandemii oraz uwzględniając, że wchodzimy w nowy okres programowania, a co za tym idzie powstanie sieć WPR, tj. KSOW+, która będzie miała szerszy zakres zadań, utrzymanie poziomu realizowanych operacji z 2021 roku pozwoli efektywnie wykorzystać pozostałe środki. W dalszej części wypowiedzi pani Anna Radzikowska przedstawiła wydatkowanie środków w podziale na operacje partnerskie, własne i funkcjonowanie. Operacje własne stanowiły 38,63% dotychczas wydatkowanych środków, partnerskie 25,62%, natomiast na funkcjonowanie wydatkowano 35,75%. Następnie przedstawione zostały informacje dotyczące wykorzystania środków w podziale na działania KSOW. Tak jak w poprzednich latach, najwięcej środków przeznaczono na operacje zrealizowane w ramach działania 6 *Ułatwianie wymiany wiedzy pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w rozwoju obszarów wiejskich oraz wymiana i rozpowszechnianie rezultatów działań na rzecz tego rozwoju* – prawie 23% wszystkich środków oraz na trzy działania przekraczające 10% wykorzystanych środków, tj. działanie 8 *Plan komunikacyjny PROW 2014-2020*, działanie 2 *Działania na rzecz tworzenia sieci kontaktów dla doradców i służb wspierających wdrażanie innowacji na obszarach wiejskich*, czyli SIR, który miał znaczący wpływ na wzrost zrealizowanych operacji w 2021 roku oraz działanie 13 *Promocja zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich*. Najmniej środków, pomijając działanie 1 i 7, czyli monitoring i ewaluację oraz współpracę z Europejską Siecią na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, które w całości lub w znacznej większości są realizowane w ramach funkcjonowania, wydatkowano na dwa działania dotyczące zbierania i upowszechniania „dobrych praktyk”, co jest jednym z ważniejszych celów KSOW czyli działania 3 i 12. Wynika to między innymi z faktu, że partnerzy KSOW nie byli zainteresowani realizacją operacji w ramach przedmiotowych działań. Jednocześnie należy zauważyć, że rośnie udział wydatkowania na operacje zrealizowane w ramach działań podstawowych określonych w PROW 2014-2020 i w art. 54 ust. 3 rozporządzenia PE i Rady (UE) nr 1305/2013, czyli działań 1-9 w porównaniu do działań dodatkowych KSOW (działań 10-13). Na koniec 2020 roku działania podstawowe stanowiły prawie 66% wydatkowanych środków, natomiast na koniec 2021 roku to już ponad 69%. Na zakończenie wypowiedzi pani Anna Radzikowska przedstawiła informacje dotyczące operacji zakończonych w roku 2021. Część operacji realizowana była w roku 2020, ponieważ plan operacyjny dopuszcza realizację operacji dwuletnich. Zrealizowano 772 operacje, w ramach których zorganizowano i przeprowadzono 1241 szkoleń/ warsztatów, 144 konferencje i 244 konkursów. Odbyło się 153 krajowych i 37 zagranicznych wyjazdów studyjnych, zrealizowano 2400 audycji, filmów programów, spotów w radio, telewizji i internecie, opracowano i wydano 207 publikacji w formie papierowej oraz 150 w formie elektronicznej, przygotowano 1095 artykułów w prasie i internecie.

Następnie pani dyrektor Adamska zaprosiła uczestników do dyskusji w sprawie sprawozdania rocznego z realizacji planu działania KSOW na lata 2014-2020 za rok 2021.

Pan dyrektor Kogut nawiązując do wypowiedzi pani Radzikowskiej, pokreślił, że Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zwiększyło o 25% budżet na pomoc techniczną w tym na Krajową Sieć Obszarów Wiejskich w związku z wprowadzeniem dwuletniego okresu przejściowego. Środki na Krajową Sieć Obszarów Wiejskich wynoszą obecnie 119 mln euro. Pan Ryszard Kogut nawiązując do wypowiedzi pani Radzikowskiej dotyczącej wydatkowania środków, zwrócił się z prośbą do jednostek wsparcia sieci, które nie wydatkują wystarczająco efektywnie środków w ramach KSOW, o podjęcie stosownych działań. Kontynuując wypowiedź pan dyrektor powiedział, że środki na rok 2022 są już zabudżetowane ale przed nami przede wszystkim rok 2023 oraz 2024. Natomiast rok 2025 będzie polegał na zamykaniu projektów oraz przygotowaniu się do rozliczenia końcowego z ARiMR. Pan dyrektor Kogut zwrócił się z prośbą, o intensyfikację działań dotyczących wydatkowania środków zaplanowanych do połowy 2025 roku. Pan dyrektor poinformował, że na podstawie analizy wykorzystania środków będą wysłane pisma, rekomendujące działania jakie należy podjąć biorąc pod uwagę dotychczasowe wykorzystanie środków. Z analizy wynika, że wydatkowanie środków w ramach KSOW jest w przedziale od 42% do 70%, natomiast zdaniem instytucji zarządzającej, na tym etapie alokacja powinna wynosić co najmniej 60%. Pan dyrektor Kogut, biorąc pod uwagę etap wdrażania PROW, zwrócił się z prośbą do jednostek, które wdrażają PROW, żeby w kolejnych latach w większym stopniu realizowały operacje w ramach działania 3 *Gromadzenie przykładów operacji realizujących poszczególne priorytety PROW*, żeby pokazywać te dobre praktyki operacji zrealizowanych w ramach PROW 2014-2020, które będą przyczynkiem do realizacji przez naszych beneficjentów operacji w nowym okresie programowania.

Następnie głos zabrała pani Magdalena Doniec, przedstawicielka Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, która poinformowała, że pomimo alokacji na działanie 3 w ramach ogłaszanych konkursów dla partnerów KSOW na wybór operacji, partnerzy nie składają wniosków na to działanie. Jeśli chodzi o projekty własne małopolska jednostka sieci przygotowuje taki projekt, ale dopiero na rok 2023 bądź nawet na rok 2024 podsumowujący perspektywę finansową 2014-2020 i zachęcający do uczestnictwa w nowym programie. Natomiast niestety ze strony partnerów działanie 3 nie cieszy się specjalnym zainteresowaniem.

Pan dyrektor Kogut odnosząc się do wypowiedzi pani dyrektor Doniec powiedział, że generalnie działanie 3, zgodnie z założeniami instytucji zarządzającej, powinno być realizowane przez jednostki, które tworzą strukturę sieci, które wdrażają przede wszystkim działania PROW 2014-2020. Natomiast nie wykluczaliśmy z tego również partnerów KSOW, dajemy taką możliwość ale mamy świadomość tego, że działanie 3 powinno być realizowane przez operacje wykonywane przez jednostki tworzące strukturę sieci.

Następnie pani dyrektor Adamska zwróciła się do uczestników posiedzenia z zapytaniem czy są dalsze głosy w dyskusji w sprawie sprawozdania. W związku z brakiem dalszych głosów w dyskusji na temat sprawozdania pani Justyna Adamska zarządziła głosowanie nad uchwałą nr 65 grupy roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w sprawie zaopiniowania rocznego sprawozdania z realizacji planu działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 za rok 2021. W głosowaniu wzięło udział 29 osób spośród 41 uprawnionych do głosowania, nikt nie był przeciw, nikt nie wstrzymał się od głosu. Uchwała została przyjęta jednogłośnie. Uchwała stanowi załącznik nr 2 do protokołu.

Ad 3. Zgodnie z porządkiem obrad przedstawiciel jednostki centralnej KSOW – pani Anna Radzikowska z JC KSOW, przedstawiła krótką informację dotyczącą dwuletniego planu operacyjnego KSOW na lata 2022-2023. Pani Radzikowska poinformowała, że do planu operacyjnego KSOW na

lata 2022-2023 zgłoszono 3 autokorekty. Jednostka regionalna woj. lubelskiego zgłosiła rezygnację z realizacji operacji własnej pn. *Przedsiębiorczość na obszarach wiejskich* i przesunięcie środków na operacje pn. *Kobieta Gospodarna Wyjątkowa*. Przyczyną tej zmiany są ciągle rosnące ceny na rynku usług. Natomiast Departament Pomocy Technicznej w MRiRW zgłosił autokorektę polegającą na usunięciu dwóch operacji w ramach planu komunikacyjnego i jednocześnie wprowadzeniu czterech nowych na łączną kwotę 1 333 000,00 zł. Autokorekta wynikała z błędnego wpisania operacji zgłoszonych przed reorganizacją MRiRW.

Podsumowując procedowany plan operacyjny pani Radzikowska poinformowała, że jednostki wsparcia sieci zgłosiły 480 nowych operacji własnych, z czego 417 będzie realizowanych w bieżącym roku, 35 zaplanowano na przyszły rok oraz zgłoszono 28 operacji dwuletnich. Najwięcej operacji własnych zgłoszono w działaniu 2 czyli operacji na rzecz tworzenia sieci kontaktów dla doradców, w działaniu 8 dotyczącym planu komunikacyjnego oraz w działaniu 6 dotyczącym ułatwiania wymiany wiedzy. W ramach powyższego planu operacyjnego zaplanowano przedsięwzięcia skierowane do różnorodnej grupy odbiorców. Najczęściej pojawiającą się formą realizacji operacją są m.in. szkolenia i warsztaty, konferencje, wizyty studyjne głównie krajowe, a także konkursy i olimpiady. Podsumowując dwuletni plan operacyjny KSOW na lata 2022-2023 w zakresie dotyczącym operacji własnych jednostek wsparcia sieci (w tym *Plan komunikacyjny PROW 2014-2020*) obejmuje łącznie 480 operacji na kwotę ponad 55 mln złotych.

Następnie pani Justyna Adamska zaprosiła uczestników do dyskusji w sprawie dwuletniego planu operacyjnego KSOW na lata 2022-2023. Wobec braku głosów w dyskusji pani dyrektor Adamska zarządziła głosowanie nad uchwałą nr 66 grupy roboczej do spraw KSOW w sprawie akceptacji dwuletniego planu operacyjnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2022-2023. W głosowaniu wzięło udział 29 osób spośród 41 uprawnionych do głosowania. Nikt nie był przeciw, nikt się nie wstrzymał od głosu. Uchwała nr 66 została przyjęta jednogłośnie i stanowi załącznik nr 3 do protokołu.

Ad 4. W dalszej części posiedzenia, zgodnie z porządkiem obrad, Pan Ryszard Kogut, zastępca dyrektora Departamentu Pomocy Technicznej w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, przedstawił propozycje tematów operacji własnych oraz operacji partnerów KSOW na 2023 rok w ramach planu operacyjnego KSOW na lata 2022-2023. Pan Ryszard Kogut poinformował, że zgodnie z prośbą instytucji zarządzającej należy realizować operacje przede wszystkim w ramach działań podstawowych KSOW oznaczonych numerami od 1 do 9, z wyjątkiem działań nr 1 i 7, które ze względu na specyfikę są realizowane ze środków w ramach wsparcia funkcjonowania, a nie w ramach dwuletniego planu operacyjnego. Działania podstawowe wynikają wprost z rozporządzenia nr 1305/2013. Natomiast działania od numeru 10 do 13 zostały dodatkowo wskazane w wyniku badań ankietowych na poziomie państwa członkowskiego i dotyczą w większym stopniu kultury i dziedzictwa narodowego. Pan dyrektor Kogut zwrócił się z prośbą, żeby w pierwszej kolejności alokować limit środków na działania podstawowe, w tym między innymi na działanie 3: *Gromadzenie przykładów operacji realizujących poszczególne priorytety programu*, o którym wcześniej już mówiono na posiedzeniu. Pan dyrektor Kogut podkreślił, że operacje własne powinny odzwierciedlać charakterystykę regionu i jej potrzeby (samorządy województw) oraz należy unikać powtarzania tych samych operacji w kolejnych latach, które głównie dotyczą dziedzictwa kulturowego wsi. Następnie podał przykłady tematów operacji w ramach SIR, a także tematy, które można wziąć pod uwagę przy planowaniu operacji KSOW oraz tematy operacji partnerów KSOW na 2023 rok. Pan dyrektor przedstawił informacje o zasadach zmian w planie komunikacyjnym. Na

koniec wypowiedzi poinformował, że w czwartym kwartale zostanie zmieniony plan operacyjny, do którego zostaną włączone operacje własne, do realizacji w roku 2023.

Ad 5. W dalszej części posiedzenia, zgodnie z porządkiem obrad, pan Ryszard Kogut, przedstawił informacje na temat Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich+ w nowej perspektywie finansowej na lata 2023-2027. Pan dyrektor Kogut poinformował, że KSOW obejmować będzie całą WPR , tj. zagadnienia dotyczące I i II filaru WPR. W związku z tym KSOW+ obejmować będzie działania w zakresie tworzenia sieci kontaktów w odniesieniu do wszystkich interwencji określonych w *Planie strategicznym WPR*, a zatem obejmować będzie szerszy zakres interesariuszy niż KSOW w latach 2014-2022. Cele KSOW+ obejmować będą również działania wspierające EPI i przepływ wiedzy w ramach AKIS.

Pan dyrektor poinformował również o celach KSOW+, działaniach KSOW+, a także iż w ramach realizowanych działań, KSOW+ wspierać będzie wymianę wiedzy innowacji w rolnictwie pomiędzy partnerami systemu AKIS. Poinformował także o *Strategii Komunikacji*, w tym o celach, grupach docelowych, i podejmowanych działaniach, zasadach prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych, kanałach i narzędziach komunikacji, a także o instytucjach zaangażowanych w te działania oraz źródłach finansowania.

Na zakończenie swojej wypowiedzi pan dyrektor przedstawił strukturę sieci oraz proponowane formy realizacji działań sieci.

Ad 6. Pani Dyrektor Adamska zapytała czy ktoś z uczestników chciałby zabrać głos, poruszyć inny temat niż tematy poruszane na posiedzeniu. Z uwagi na fakt, że nikt z uczestników spotkania nie zabrał głosu, pani dyrektor podziękowała wszystkim uczestnikom posiedzenia i zakończyła trzynaste posiedzenie grupy roboczej do spraw KSOW.

Podjęte uchwały przez grupę roboczą do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w dniu 20 maja 2022 roku:

1. Uchwała nr 65 grupy roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w sprawie zaopiniowania rocznego sprawozdania z realizacji planu działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 za rok 2021.
2. Uchwała nr 66 grupy roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w sprawie akceptacji dwuletniego planu operacyjnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2022-2023.

Załączniki:

1. Lista obecności uczestników posiedzenia.
2. Uchwała nr 65 grupy roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich z dnia 20 maja 2022 r. w sprawie zaopiniowania rocznego sprawozdania z realizacji planu działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 za rok 2021.
3. Uchwała nr 66 grupy roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich z dnia 20 maja 2022 r. w sprawie akceptacji dwuletniego planu operacyjnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2022-2023.

Sporządziła:

Izabela Komorowska

Sekretarz grupy roboczej do spraw KSOW

Jednostka centralna KSOW

Przewodnicząca:

Justyna Adamska

dyrektor

Departamentu Pomocy Technicznej

/podpisano elektronicznie/